

1 septembrie 2012 – 31 octombrie 2012, Periodicul: "Foreign Policy România"

Interviu acordat de George Cristian Maior, directorul Serviciului Român de Informații, periodicului Foreign Policy România

Titlul: "Versiunea oficială - Asigurări contratero"

Semnează: P.M.

I: De ce un atentat antiisraelian la Burgas? De unde acești atentatori?

R: Indiferent de locația în care se produc - în zone predilecte ale operațiunilor extremiste, unde fac parte din cotidian, ori în state ale căror istorie recentă este străină de acest tip de confruntare -, atentatele teroriste surprind de fiecare dată prin atacul brutal la adresa vieții și, dimpotrivă, firescului construit prin efortul fiecăruia dintre noi într-un spațiu al civilizației. Nefericitul eveniment din 18 iulie de pe aeroportul Sarafovo din Bulgaria urmează atentatelor din martie 2012 din Toulouse, iulie 2011 de la Oslo, iulie 2005 din Londra, martie 2004 de la Madrid.

În acest parcurs sângeros, state europene angajate în alianța internațională contrateroristă au fost lovite de jihadismul de marcă Al-Qaeda, ce a trecut de la formele structurate la terorismul indivizilor singulari - lupi singuratici', care au mai mult sau mai puțin legături cu organizații teroriste (lone wolves'), sau care se inspiră din filozofia unor organizații teroriste, dar nu au niciun fel de legătură cu acestea (solo terrorists'). România nu a fost, din păcate, ocolită de fenomenul autoradicalizării și, mai ales, de consecințele teribile pe care le poate produce, materializarea acestora fiind însă evitată cu succes - vezi cazul Lesch.

Trebuie precizat, însă, faptul că fundamentalismul islamic nu deține, din păcate, monopolul acestui tip de demers distructiv, atacul terorist devastator organizat și executat de un singur individ (Anders Breivik) în Norvegia atestând letalitatea unui modus operandi ce se poate greșa pe orice ideologie anti-sistem. Aceste cazuri produc efecte tragice și după consumarea lor, fascinația morbidă produsă asupra unor persoane aflate în dezechilibru și fenomenul copierii generând situații precum cea recent soluționată în Cehia.

În prezent, dispariția granițelor amenințării teroriste este o realitate, confirmată, din păcate, de recentul atentat de la Burgas, care marchează geografic extinderea zonei frecvent vizate - a Europei Occidentale - la cea a Europei răsăritene. Deși nu s-a confruntat până în prezent cu atentate teroriste, Bulgaria prezintă - similar statelor membre UE/NATO angajate în teatre de operațiuni (Irak, Afganistan) - suficiente date care o fac 'atractivă' pentru organizațiile teroriste.

Dacă ne raportăm la persoanele vizate de atentatul de la Burgas, este de precizat faptul că cetățenii sau obiectivele israeliene s-au regăsit cel mai des pe lista țintelor teroriste, și nu doar în zona Orientului Mijlociu.

Totodată, în absența unor concluzii, fie ele și preliminare, ale anchetei autorităților bulgare privind identitatea și motivația atentatorilor, etapele de pregătire a atacului și eventuale conexiuni cu o entitate teroristă coordonatoare, un răspuns ar fi cel puțin prematur și ar avea un grad ridicat de aproximare, putând da naștere la speculații. În astfel de situații, cu maximă încărcătură emoțională, în care sunt vehiculate diverse ipoteze și scenarii, dintre care unele sunt pure speculații, sunt necesare discernământul și o abordare echilibrată, care să nu contribuie la crearea și amplificarea sentimentului de insecuritate.

I: Totuși, există tentative de atentate similare și în România?

R: Reiterăm că, cel puțin până în prezent, nu există niciun fel de indicii referitoare la pregătirea unor atentate similare în țara noastră. Până la acest moment, Serviciul Român de Informații nu deține informații care să confirme existența unei conexiuni între atentatul de la Burgas și persoane, entități sau intenții cu privire la România. Evaluarea se bazează inclusiv pe schimbul de informații, care s-a intensificat în ultima perioadă, cu partenerii noștri interni și externi.

În România, nu avem un terorism autohton, dar țara noastră este vizată de organizațiile teroriste, fără să fie o țintă prioritară. Incidentele particulare circumscrise fenomenului terorist au fost monitorizate și contracarate prompt de Serviciul nostru, în cooperare cu instituțiile componente ale Sistemului Național de Prevenire și Combatere a Terorismului și partenerii externi. Permanenta precauție și activarea eficientă a palierelor interne și externe de cooperare au permis în ultimii ani identificarea timpurie a riscurilor teroriste și neutralizarea unor activități pe profil antiterorist pe teritoriul național.

Capabilitățile instituționale și prioritățile de cooperare se axează, cu prioritate, pe dimensiunea de prevenire, care se bazează pe componenta informativă - în cooperare cu partenerii din sistemul național de securitate - și, secundar, pe cea acțională, de contracarare (Brigada Antiteroristă), asigurată inclusiv printr-o cooperare foarte bună cu organele de aplicare a legii, mai ales DIICOT și MAI. În plus, în Serviciul Român de Informații structura cu atribuții de prevenire a terorismului și cea de contracarare fac parte din același departament, ceea ce asigură măsuri coerente și de reacție prompte, un grad sporit de flexibilitate și o adaptare rapidă la realitatea din teren.

Cu toate acestea, potențialul terorist generat de indivizii singurari, conexiunile operaționale ce nu țin de limitări geografice, gradul de anonimitate și rapiditate al transferului de resurse umane și materiale dau nota predominantă a unei amenințări teroriste globale care se poate materializa oriunde. Pe acest fond, nici România, ca de altfel niciun alt stat care face parte din comunitatea euro-atlantică, nu este scutită de pericole de natură teroristă, având în vedere fenomenul globalizării, dar și faptul că suntem membri ai Uniunii Europene, în care libera circulație a persoanelor este un principiu fundamental.

Același fenomen al globalizării și al francizei extremismului - vezi inclusiv ceea ce pare a deveni fenomenul Breivik - capătă, din perspectiva riscului terorist, un accent suplimentar în considerația calității României de stat membru al NATO și de partener strategic al SUA.

Important este să facem tot ceea ce ține de noi pentru a preveni astfel de evenimente pe teritoriul României și în raporturile cu aliații noștri, de a le contracara. Au fost situații în care acest lucru, din păcate, nu a fost posibil, chiar la nivelul unor țări cu sisteme de apărare foarte bine configurate și rodite în timp. Există însă și multe alte cazuri, foarte puțin sau deloc mediatizate, în care acțiunea eficientă a instituțiilor abilitate, cooperarea strânsă cu parteneri interni și externi au permis anticiparea și neutralizarea unor intenții de comitere a unor atentate teroriste. Acestea sunt succesele de care suntem mândri dar pe care nu le putem face publice, pentru a nu-i pune în pericol pe cei care au contribuit și a nu afecta eficiența viitoare a acțiunilor noastre.

Cu toate acestea, chiar și în condițiile unei activități extrem de eficiente a SRI și a tuturor instituțiilor din Sistemul Național de Prevenire și Combatere a Terorismului, este o capcană foarte gravă, la nivel strategic, să ne considerăm invulnerabili în fața amenințărilor teroriste. În aceste condiții, pe termen mediu și lung, ar trebui să luăm serios în calcul riscul apariției unor astfel de evenimente chiar și pe

teritoriul național. Această realitate impune nu numai Serviciului nostru, dar și tuturor instituțiilor responsabile o abordare asumat preventivă, o conectare alertă și profesionistă la provocările prezentului, într-o lectură echilibrată a trecutului și o proiectare rațională a căilor de urmat.

I: Cum colaborează serviciile din regiune?

R: La setul de provocări general valabile, care alcătuiesc configurația amenințării teroriste la nivel global, există și sunt avute în vedere riscuri și amenințări specific acestei regiuni, important punct de legătură între Orient și Occident, mozaic de etnii și religii, la care se adaugă trepte specifice de dezvoltare economică și de racordare la UE și NATO.

Pe acest fond, o atenție deosebită a fost acordată intensificării raporturilor de colaborare cu serviciile de informații din statele vecine, pentru prevenirea și combaterea amenințărilor transfrontaliere comune, cu accent principal pe terorism, având drept origine zona extinsă a Mării Negre, dar și alte spații generatoare de riscuri de securitate - Orientul Mijlociu și Africa de Nord, Asia Centrală și Orientală etc. Intre serviciile de informații din regiune sunt permanent activate mecanisme de cooperare, a căror eficiență asigură, de altfel, și capacitatea de gestionare a unor situații extreme, cum a fost cea de la Burgas.

Serviciul Român de Informații are relații parteneriale în domeniul antiterorist cu serviciile din regiune, fiind înregistrate evoluții semnificative, atât în ceea ce privește diversificarea modalităților concrete prin care se cooperează, cât și din perspective complexității demersurilor comune derulate. Fondul acestor demersuri de colaborare îl constituie contactele periodice la nivel de experți, care asigură schimbul de expertiză necesar menținerii unei cunoașteri la zi a fenomenului terorist și decalării tendințelor de evoluție încă din faza incipientă. De asemenea, cooperarea operațională este susținută prin schimburi generale sau punctuale de informații, fiind intensificat și schimbul de documente analitice ori cu caracter evaluativ cu serviciile omologe pe subiecte de interes reciproc asociate evoluțiilor cu impact asupra problemicii teroriste.

Rezultatele deosebite obținute se datorează, însă, în special operațiunilor comune cu partenerii, care au un grad ridicat de sensibilitate și complexitate, atât în domeniul tradițional al prevenirii și combaterii terorismului, dar și în arii de interes din ce în ce mai des asociate acestui flagel (cum ar fi contracararea amenințărilor transfrontaliere, contraproliferarea sau securitatea cibernetică).

De asemenea, Serviciul participă activ la diverse formate multilaterale de cooperare interagenții, la nivelul cărora o prioritate o constituie identificarea celor mai eficiente modalități de contracarare a amenințării teroriste."